

INSTYTUT ALLERHANDA

STRAŻNICA KONSTYTUCYJNA

Kraków, 28 sierpnia 2014

Próg wyborczy w wyborach europejskich zaskarżony do Trybunału Konstytucyjnego

Komunikat prasowy w związku ze złożeniem skargi konstytucyjnej dot. niekonstytucyjności art. 335 Kodeksu wyborczego, w zakresie wprowadzenia 5% progu wyborczego w wyborach do Parlamentu Europejskiego.

Instytut Allerhanda, w ramach prowadzonego przez siebie programu Strażnica Konstytucyjna, patronuje przygotowaniu i złożeniu do Trybunału Konstytucyjnego skargi konstytucyjnej, zmierzającej do zbadania przez Trybunał konstytucyjności art. 335 Kodeksu wyborczego, w zakresie w jakim wprowadza wymóg przekroczenia 5% progów wyborczych w wyborach do Parlamentu Europejskiego.

Zgodnie z obwieszczeniem z dnia 26 maja 2014 r. o wynikach wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 25 maja 2014 r. wydanym przez Państwową Komisję Wyborczą, 897 649 spośród 7 069 485 ważnie oddanych głosów nie zostało uwzględnionych z powodu nieprzekroczenia przez listy komitetów wyborczych, na których kandydatów te głosy zostały oddane, wymaganego progu wyborczego na poziomie 5%. Oznacza to, że wymóg uzyskania przynajmniej 5% poparcia, wyrażony w art. 335 Kodeksu wyborczego, doprowadził w majowych wyborach do niewykorzystania blisko 8% ważnie oddanych przez wyborców głosów, czego wynikiem jest reprezentacja Polski w Europarlamencie 5 zamiast 8 partii politycznych. Warto zaznaczyć, że instytucja progów wyborczych sprzyja tym partiom, które mają największe poparcie a zmniejsza albo zabiera szansę na obecność

w Europarlamencie mniejszym czy niszowym frakcjom, które jednak były najbliżej osiągnięcia wymaganego 5% progu. Powyższe jest przy tym obarczone niedoszacowaniem wynikającym ze zjawiska odstąpienia od udziału w wyborach bądź przeniesienia głosu na listę innego komitetu przez część wyborców, których preferencja wyborcza związana jest z komitetem, którego szanse na przekroczenie progu wyborczego są nikłe. Wprowadzenie progów wyborczych daje się usprawiedliwić przy wyborach do parlamentów krajowych, gdyż minimalizuje ryzyko nadmiernego rozdrobnienia partyjnego, a w konsekwencji zapewnienia ich stabilność jako legislatywy oraz politycznej podstawy dla egzekutywy. Ze względu zaś na specyfikę instytucji Parlamentu Europejskiego powyższe argumenty nie mają zastosowania, a wprowadzenie progów wyborczych w sposób arbitralny, nieuzasadniony i nieproporcjonalny narusza konstytucyjne prawa wyborców.

Stąd wniesiona w dniu wczorajszym skarga konstytucyjna kwestionuje zgodność z Konstytucją regulacji kodeksu wyborczego w zakresie zasadności istnienia progów wyborczych do Parlamentu Europejskiego. Skarga zarzuca naruszenie przez art. 335 Kodeksu wyborczego następujących praw i zasad konstytucyjnych: (i) czynnego prawa wyborczego (art. 62 w zw. z art. 2, art. 4 i art. 96 ust. 1 Konstytucji); (ii) zasady równości prawa wyborczego (art. 328 KWyb w zw. z art. 32 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 2, art. 4, art. 62 i art. 96 ust. 2 Konstytucji); (iii) ogólnej zasady równości (art. 32 ust. 1 Konstytucji); (iv) zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji); (v) zasady demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji); (vi) zasady konieczności ograniczeń w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw (art. 31 ust. 3 Konstytucji) oraz (vii) zasady proporcjonalności wynikającej z zasady demokratycznego państwa prawa (art. 2 Konstytucji).

Skarga ma także istotne znaczenie dla wyjaśnienia konstytucyjnego rozumienia Państwowej Komisji Wyborczej jako organu administracji publicznej w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, a także przesłanki wyczerpania drogi prawnej w rozumieniu art. 46 ust. 1 Ustawy o Trybunale Konstytucyjnym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zapadłym na gruncie protestów wyborczych (postanowienie z dnia 8 marca 2005 r. sygn. akt. III SW 142/05 oraz postanowienie z 4 listopada 2011 r. sygn. akt. III SW 67/11), protest wyborczy nie może być wniesiony z powodu sprzeczności prawa wyborczego z konstytucją – takie protesty wyborcze Sąd Najwyższy pozostawia bez

nadania im biegu. Dlatego też uznać należy, że w przedmiotowej sprawie droga prawna nie przysługuje, a ostateczne ukształtowanie praw skarżącego jest następstwem obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej o rozdziale mandatów pomiędzy komitety wyborcze.

Skargę w imieniu własnym wniósł adw. Arkadiusz Radwan. W jej przygotowaniu uczestniczył zespół prawników i stażystów Instytutu Allerhanda (program Strażnica Konstytucyjna), w szczególności Michał Kacperek, Weronika Tokaj i Tomasz Regucki, przy wsparciu Piotra Morawskiego i Julii Styrylskiej. Strażnica Konstytucyjna to program Instytutu Allerhanda ufundowany dla krzewienia konstytucjonalizmu. Strażnica Konstytucyjna obejmuje aktywność naukową, którą łączy z monitoringiem przestrzegania standardów konstytucyjnych przez władzę publiczną oraz z aktywizmem *pro bono* realizowanym przy wykorzystaniu dostępnych środków interwencji prawnej, takich jak: skargi konstytucyjne, listy przyjaciół sądu (*amicus curiae*), wnioski do konstytucyjnych organów państwa stojących na straży konstytucji oraz strzegących wolności i praw człowieka i obywatela, a także przez pozaprawne sposoby oddziaływania, takie jak: listy otwarte, stanowiska publiczne i współpraca z mediami. Program Strażnica Konstytucyjna stanowi fragment aktywności Instytutu realizowanej pod szyldem „*Allerhand Advocacy: prawo w interesie publicznym*”.

Strażnica Konstytucyjna to program Instytutu Allerhanda ufundowany dla krzewienia konstytucjonalizmu. Strażnica Konstytucyjna obejmuje aktywność naukową, którą łączy z monitoringiem przestrzegania standardów konstytucyjnych przez władzę publiczną oraz z aktywizmem *pro bono* realizowanym przy wykorzystaniu dostępnych środków interwencji prawnej, takich jak skargi konstytucyjne, listy przyjaciół sądu (*amicus curiae*) wnioski do konstytucyjnych organów państwa stojących na straży konstytucji oraz strzegących wolności i praw człowieka i obywatela, a także przez pozaprawne sposoby oddziaływania, takie jak listy otwarte, stanowiska publiczne i współpracę z mediami. Program Strażnica Konstytucyjna stanowi fragment aktywności Instytutu realizowanej pod szyldem „*Allerhand Advocacy: prawo w interesie publicznym*”.